

IV. DOCUMENTE

UN DOCUMENT NECUNOSCUȚ DE LA ALEXANDRU CEL BUN

Dimitrie G. Ionescu

Cu ocazia organizării unui concurs cu tema « Să ne cunoaștem ținutul natal », am cerut elevilor mei de la Școala Pedagogică din Buzău, între altele, să adune acte vechi, monede, felurite obiecte lucrate de mână cu o vechime de cel puțin o sută de ani, în vederea organizării unui muzeu istoric la școală.

Printre actele vechi ce mi-au fost prezentate de elevul Banu E. Gheorghe din cl. a IX-a A, am dat peste acest document slav de pe timpul lui Alexandru cel Bun, rămas necunoscut pînă acum. Documentul a fost și a rămas tot timpul în proprietatea urmașilor lui Balița, în favoarea căruia a fost emis și ai cărui descendenți îndepărtați, se spune, că trăiesc încă.

Cuprinsul. Alexandru cel Bun dăruiește boierului Balița Mudrița « pentru dreaptă și credincioasă slujbă », trei sate: Comanăuți, Cărmănești și altul la Slava de pe Muncel. Hotarele neclar exprimate. Credința voievodului și a boierilor. Blestem. Domnul poruncește slugii sale, Bratei logofătul, să atîrne pecetea.

Originalul slav pe pergament gros, de culoare gălbuie (39 × 26,5), lucrat în țară, scris cu unciale mari, caracteristice pentru actele ieșite din cancelaria lui Alexandru cel Bun, e puțin deteriorat la colțuri din cauza păturirii; sigiliu mare, rotund (10,5 cm diam.), atîrnat, ceară naturală, șnur de mătase verde, scut heraldic triangular ascuțit, avînd stema Moldovei: zimbrul flancat de o semilună și un soare (toate puțin vizibile); în jur, șase arcade ornate; în exergă, între două linii perlate, legenda: Печ<а>ть Іуъ Аѣксандр<а> Ковкода г<осподар>а земаѣ молад<а>вскен.

Dăm textul¹, traducerea și cîteva note.

† Милостью кожноу, мыъ Аѣксандръ Ковкода господарь земли моладавскен знаемо чинимъ сѣмъ нашимъ листомъ оуѣкмъ, кто коли на ны оузритъ или оуслышитъ его, оже тотъ истинныи слуга и боаринъ нашъ панъ Балаща Мсдринка служил пережитимъ господаремъ и отцю нашему правоу и крною службою а днес служитъ намъ правоу и крною службою. Тѣмъ мы кѣдкше его правоу и крною службѣ до насъ жаловали сѣмъ его особною милостию,

¹ Toate literele aruncate deasupra rîndurilor, precum și prescurtările au fost coborîte și întregite în text fără a se face vreo mențiune specială. S-au introdus majuscule pentru a se distinge numele proprii de cuvintele comune. De asemenea, s-a indicat prin majusculă prima literă a unei fraze noi, ținînd seama de înțelesul cuprinsului. Aceeași libertate am folosit-o introducînd punctuația în textul slav care merge otova, fără nici o întrerupere, de la început pînă la sfîrșit.